

ΑΝΑΦΟΡΑ

ΣΤΟΝ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟ

1902 - 1986

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος γεννήθηκε στην Πάτρα την 13 Δεκεμβρίου 1902. Έσπούδασε νομική, πολιτικές έπιστήμες και φιλοσοφία στα Πανεπιστήμια Ἀθηνῶν, Χαϊδελβέργης και Μονάχου κατά τό διάστημα 1919-1923. Ἀρχισε τήν ἀκαδημαϊκή του σταδιοδρομία τό 1923 μέ τήν ἀναγόρευσή του ὡς Διδάκτορος τοῦ Δικαίου ἀπό τό Πανεπιστήμιο τῆς Χαϊδελβέργης. Τό 1929 ἀνηγορεύθη Ὑφηγητής τῆς κοινωνιολογίας στή Νομική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐγκαινιάζοντας ταυτόχρονα τό διδακτικό του ἔργο. Τό 1933 ἐξελέγη μόνιμος Καθηγητής στήν ἔδρα τῆς κοινωνιολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὅπου ἐδίδαξε μέχρι τό 1935. Ἐπί δικτατορίας Μεταξᾶ ἐξορίσθηκε κατά τά ἔτη 1937-1940. Στό διάστημα ἀπό τό 1942 ἕως τό 1967 διετέλεσε πολλές φορές Ὑπουργός και Ἀντιπρόεδρος διαφόρων κυβερνήσεων και Πρωθυπουργός κατά τά ἔτη 1945 και 1967. Ἡ μακρά ἐνεργός πολιτική του δραστηριότητα διήρκησε μέχρι τό 1985. Τό 1959 ἐξελέγη τακτικό μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Τό 1979 ἐξελέγη ἑταῖρος τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν. Τό 1982 τοῦ ἀπενεμήθη τό «Μετάλλιο Goethe». Τό 1986 ἀνακηρύχθηκε ὁμόφωνα και παμψηφεί Ἐπίτιμος Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφικῆς Ἐταιρείας.

Οἱ κύριες συνιστώσες τῆς πνευματικῆς του φυσιογνωμίας ὑπῆρξαν ἡ κριτική διεισδυτικότητα και ἀντικειμενικότητα, συνδυασμένες μέ μία γνήσια ἀνθρωπιστική διάθεση και προσωπική ἀκεραιότητα. Ἡ πολυεδρική πνευματική του προσωπικότητα, προσφέροντας τεράστιο συγγραφικό ἔργο, συνέβαλε ἀποφασιστικά στήν ἀνάπτυξη τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἐπιστήμης τῆς κοινωνιολογίας και στήν ἐξύψωση τῆς πολιτικῆς.

Τήν 11 Σεπτεμβρίου 1986 ἡ ἑλληνική και διεθνῆς διανόηση στερήθηκε ἕναν ἀπό τούς εὐγενέστερους θεράποντές της, πού ὑπῆρξε ἀπό τίς κορυφαῖες πνευματικές και πολιτικές φυσιογνωμίες τῆς Εὐρώπης.

Στή συνέχεια παρατίθενται πληροφορίες σχετικές μέ τό πλούσιο συγγραφικό του ἔργο, προκειμένου νά παρωθηθοῦν οἱ νεώτεροι μελετητές γιά νά ἀσχοληθοῦν ἐκτενέστερα μ' αὐτό.

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Ρυθμοί στά κύματα (ποιήματα), 1920.
2. Ἡ κοινωνία τῶν ἔθνῶν, 1926.
3. Κοινωνιολογία τῶν ἱμπεριαλιστικῶν φαινομένων, 1927.
4. «Soziologisches Denken und soziologische Wissenschaften», *Kölner Vierteljahrshefte für Soziologie*, 7, Jahrgang, Heft 3, 1928.
5. Ἱστορία και κριτική τῶν κοινωνιολογικῶν θεωριῶν. Μέρος Α': «Auguste Comte και Herbert Spencer», 1929.
6. «Ὁ Γερμανικός ἰδεαλισμός και αἱ ἐπιστήμαι», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας και Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, Τόμος Α', 1929, 183-201.
7. «Ἡ κοινωνιολογία τοῦ Αὐγούστου Comte και ἡ κριτική τῶν γνωσεολογικῶν προϋποθέσεων αὐτῆς», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας και Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος Α', 1929, 113-147.

8. «Ἡ οἰκονομία καί ἡ ἰδέα τῆς ἐλευθερίας», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος Β', 1930, 445-479.
9. «Ὁ Ἐλευθερόπουλος καί ἡ κοινωνιολογία του», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος Β', 1930, 480-520.
10. «Das Individuum als Grenze des Sozialen und der Erkenntnis. Soziologie contra Soziologismus», *Archiv für angewandte Soziologie*, Band III, Heft 2, 1931.
11. Κάρολος Μάρξ. Συμβολή εἰς τήν ἱστορίαν τῶν οἰκονομικῶν καί κοινωνικῶν θεωριῶν, 1931.
12. «Ὁ ἄνθρωπος καί ἡ κοινωνία», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος Γ', 1932, 150-170.
13. Ἡ κοινωνία τῆς ἐποχῆς μας, 1932.
14. «Die Grundrichtungen der Gesellschaftslehre Loren von Steins», *Archiv für Geschichte der Philosophie und Soziologie*, Band 39, Heft 3-4, 1932.
15. «Τό σύστημα τῆς κοινωνιολογίας τοῦ Leopold von Wiese», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος Δ', 1933, 277-288.
16. «Τό γλωσσικόν ζήτημα καί αἱ ἐν Ἑλλάδι πνευματικά κατευθύνσεις», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος Δ', 1933, 265-276.
17. «Ἡ κοινωνιολογία καί οἱ ἐπί τήν γένεσιν καί διαμόρφωσιν τῆς ἐπιδράσαντες πολιτικοί παράγοντες», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος Δ', 1933, 371-386.
18. «Ἱστορία καί πρόοδος. Εἰσαγωγή εἰς τήν κοινωνιολογίαν τῆς ἱστορίας», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος Δ', 1933, 151-197.
19. «Max Weber καί Heinrich Rickert», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος Δ', 1933, 365-370.
20. «Ἡ κοινωνιολογία ὡς ἐπιστήμη τῆς πραγματικότητος. Ἡ θεωρία τοῦ Hans Freyer», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος Ε', 1934, 292-330.
21. «Ἡ πρόοδος καί οἱ ἀρχαῖοι», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος Ε', 1934, 118-136.
22. «Ὁ πνευματικός ἄνθρωπος καί ὁ ὄχλος», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος Ε', 1934, 213-220.
23. Ὁ ἄνθρωπος καί αἱ κοινωνικά ἀντιθέσεις, Ἀθήναι, 1934.
24. «Observations historiques sur l'idée de la société», *Rivista de Soziologia*, Gennaio-Marzo, Paris, 1934.
25. «Ἡ πνευματική νεοελληνική κοινωνία», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος ΣΤ', 1935, 1-41.
26. «Ἐξ ἀφορμῆς τῆς μελέτης τοῦ Karl Jaspers γιά τόν Nietzsche. Ἕνας ἀναγκαῖος ἐπίλογος», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος ΣΤ', 1935, 281-284.
27. «Ἡ ἱστορία τῆς φιλοσοφίας ὡς φιλοσοφία τῆς ἱστορίας», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος ΣΤ', 1935, 218-228.
28. «Προβλήματα φιλοσοφίας τῆς ἱστορίας», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος Ζ', 1936, 1-34.
29. «Αἱ θεμελιώδεις περί ἱστορίας θεωρίαι», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος Ζ', 1936, 175-218, 257-289.
30. Προβλήματα φιλοσοφίας καί κοινωνιολογίας τῆς ἱστορίας, 1936.
31. Die Einsamkeit in ihren gemeinschaftlichen und gesellschaftlichen Problematik, Reine und angewandte Soziologie. Eine Gesteige für Ferdinand Tönnies zu seinem achtzigsten Geburtstag, 1936.
32. «Descartes καί Jaspers», *Ἀρχεῖον Φιλοσοφίας καί Θεωρίας τῶν Ἐπιστημῶν*, τόμος Θ', 1938, 93-98.
33. Ἀπλοί φθόγγοι (Συλλογή ποιημάτων μέ τό ψευδώνυμο Αἴμος Αὐρήλιος), 1939.
34. Ἱστορία τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πνεύματος. Τόμος I (1941), (1947)², τόμος II (1947). Μέρος πρῶτο: τόμοι δύο (1966). Μέρος δεύτερο: τόμοι δύο (1968). Μέρος τρίτο: τόμοι τρεῖς (1970). Μέρος τέταρτο: τόμοι δύο (1974). Τόμοι I-IX (1977), τόμος X (1984).
35. Θά σᾶς πῶ τήν ἀλήθεια, Ἀθήνα 1942. 1945.²
36. Ἐπιστολές πρός τού φίλους μου, Ἀθήνα, 1943.
37. «Les causes et les buts de cette guerre», L'Egypte contemporaine, *Revue de la Société, d'Economie*

- politique, de Statistique et de Legislation*, Vol. XXXIV, 1944.
38. 1935-1945: Ένας απολογισμός, 1945.
 39. Ο κύκλος τῶν σονέτων, 1945.
 40. Όλιβερ Κρόμβελ (Βιογραφικό χρονικό σέ πέντε πράξεις), 1947.
 41. Ο εικοστός αἰώνας. Η πάλη μεταξύ ἀνθρωπισμοῦ καί ἀπανθρωπίας, 1951.
 42. Ο Χριστιανισμός καί ἡ ἐποχή μας, 1952.
 43. Πικροδάφνες (ποιήματα), 1955.
 44. Μεταφυσικῆς προλεγόμενα, 1955.
 45. Τό τέλος τοῦ Ζαρατούστρα, 1956.
 46. Γεννήθηκα στό 1402, Ἀθήνα, 1957, 1962², 1981³.
 47. Hyperion und der neugriechische Geist, Siebenberg Verlag, Frankenau, 1957.
 48. Mistra: Das byzantinische Pompeji, Knorr und Hirth Verlag, München, Ahrbeck, Hannover, 1962.
 49. Από τόν Μαραθώνα στήν Πύδνα καί ὡς τήν καταστροφή τῆς Κορίνθου: 490-146 π.Χ. τόμοι τρεῖς, 1963 (Δεύτερη ἐκδοση ὑπό τόν τίτλο «Ἱστορία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος», 1982).
 50. Τά χρόνια τοῦ μεγάλου πολέμου (1939-1944), 1964².
 51. Athen, Knorr und Hirth Verlag, 1964.
 52. Ascent to Faith, Exposition Press, New York, 1966.
 53. «Réflexions sur la Grèce et l'Europe», στόν τόμο L'héritage vivat de l'Antiquité grecque, Mouton and Co., La Haye, Paris, 1967.
 54. Five Men – Five Centuries (Solon, Sophocles, Dion, Cydias and Diaios), Weidenfeld and Nicolson, London, 1971.
 55. Ἱστορικά δοκίμια, 1975, 1979².
 56. Ἡμερολόγιο: 31 Μαρτίου 1942 – 4 Ἰανουαρίου 1945, 1977.
 57. Ἡ Πάτρα τῆς μπέλ ἐπὸκ. Δοκίμιο ἱστορικό καί αὐτοβιογραφικό, στόν εἰκονογραφημένο τόμο: Πάτρα 1900, τοῦ Ἀλέκου Μαρασλῆ, 1978.
 58. Δοκίμιο καί ἄλλα κείμενα 45 ἐτῶν (1935-1980), 1980.
 59. «Heidelberg, Ὁ χρυσός κρίκος τοῦ πνευματικοῦ δεσμοῦ μας», Ἀφιέρωμα στόν Κ. Τσάτσο, 1980.
 60. «Ἕλληνες καί Βούλγαροι». Ἱστορική εἰσαγωγή στό βιβλίο τοῦ Νικολαΐ Τόντορωφ: «Ἡ βαλκανική διάσταση τῆς Ἐπανάστασης τοῦ 1821», 1982.
 61. «Ἡ φιλοσοφία καί ἡ ἐποχή μας», Ἑλληνική Φιλοσοφική Ἐπιθεώρηση, 1 (1984), 147-148.

(Από τήν ἐκδήλωση τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφικῆς Ἐταιρείας πού ἔγινε τήν 28.4.1987 γιά νά τιμηθεῖ ἡ μνήμη τοῦ Παναγιώτη Κανελλοπούλου).

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

*

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΜΠΙΡΟΥ
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ